

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tat-2 ta' Ottubru, 2024

Appell Inferjuri Numru 28/2023 LM

Grace Degabriele (K.I. nru. 952244(M))
('l-appellat')

vs.

Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali
('l-appellant')

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mill-intimat **id-Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali** [minn issa 'l quddiem 'id-Direttur Ġenerali appellant'] mid-deċiżjoni mogħtija fl-24 ta' Ottubru, 2023, numru 754/2022 [minn issa 'l quddiem 'id-deċiżjoni appellata'] mill-Arbitru [minn issa 'l quddiem 'l-Arbitru'], li permezz tagħha ddecieda li jiċhad l-appell tar-rikorrenti **Grace Degabriele (K.I. nru.**

952244(M) [minn issa 'l quddiem 'l-appellata'], u ordna sabiex id-Direttur Ġenerali appellant '*...jiffformula kwalsiasi talba għar-rifużjoni ai termini tal-artikolu 102(1)(ii) tal-Kapitolu 318 tal-Liġijiet ta' Malta*'.

Fatti

2. Il-fatti tal-każ odjern jirrigwardaw id-deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali appellant tas-27 ta' Ottubru, 2022, fejn informa lill-appellata li hija ma kinitx intitolata aktar għall-Pensjoni tal-Età (AP), għaliex ma kienx sodisfatt li l-kapital tar-raġel tagħha u tagħha ma kienx jaqbeż €23,000, u dan b'riferiment għall-att ta' donazzjoni li permezz tiegħu hija kienet għaddiet tliet porzjonijiet ta' art lil uliedha fil-31 ta' Mejju, 2010.

Mertu

3. L-appellata appellat l-avviż tad-Direttur Ġenerali appellant fit-22 ta' Novembru, 2022.

4. Id-Direttur Ġenerali appellant wieġeb billi filwaqt li qal li l-appell ma kien qiegħed iqajjem l-ebda punt ta' liġi jew principju ta' importanza, spjega iktar fid-dettal dak li kien diġà qal fid-deċiżjoni appellata.

Id-deċiżjoni appellata

5. L-Arbitru wasal għad-deċiżjoni appellata wara li għamel is-segwent i konsiderazzjonijiet:

“Ikkunsidra

Illi permezz ta’ deċiżjoni tad-Direttur Appellat ġie deċiż li l-Appellanta ma baqgħetx eliġibbli għall-pensjoni tal-età stante li l-Appellat ma kienx sodisfatt li l-Appellanta kellu mezzi kapitali inqas minn dak stabbilt bil-liġi;

Illi fl-appell tagħha, l-Appellanta tikkontesta dan il-fatt, iżda ma tqajjem l-ebda aggravju in sostenn ta’ dan;

Illi d-Direttur Appellat fir-risposta datata 17 ta’ Frar 2023, spjega li l-Appellanta flimkien mar-raġel tagħha kienu proprjetarji ta’ tlett porzjonijiet ta’ art valutati fl-amount ta’ €314,464, liema proprjetajiet kienu ġew trasferiti b’titolu ta’ donazzjoni lil uliedhom;

Illi fin-nota responsiva datata 19 ta’ April, 2023, id-Direttur Appellat eżebixxa l-applikazzjoni, datata 12 ta’ Jannar 2011, preżentata mill-Appellanta fit-talba tagħha għal pensjoni tal-età. Fl-imsemmija applikazzjoni, l-Appellanta b’mod korrett kienet wieġbet li fl-elfejn u ħdax (2011) ma kienetx proprjetarja tal-ebda proprjetà immobbli. Di fatti d-donazzjonijiet li d-Direttur Appellat jirreferi għalihom fid-deċiżjoni tiegħu u liema donazzjonijiet jiffurmaw parti mill-preżenti atti, kienu saru fis-sena elfejn u għaxra (2010);

Illi l-legislatur stabilixxa numru ta’ kwalifiki u dana sabiex jiġu identifikati l-individwi li huma eliġibbli għall-benefiċċji, taħt il-Kapitolu 318 tal-Liġijiet ta’ Malta. Fil-każ odjern jidher li l-Appellanta għamlet diversi donazzjonijiet, liema donazzjonijiet kemm-il darba ġew meqjusa bħala att li jċaħħad l-individwu mill-kapital tiegħu. Hemm diversi deċiżjonijiet kemm tal-Arbitru kif ukoll dawk mogħtija mill-Qorti tal-Appell fejn ġie dikjarat li individwu li jagħmel donazzjonijiet jkun qiegħed jċaħħad lilu nnifsu mill-kapital u għalhekk ma jibqax eliġibbli għall-benefiċċji soċjali;

Illi fil-każ odjern jidher biċ-ċar li l-Appellanta trasferixxiet b’titolu ta’ donazzjoni proprjetajiet b’valur sostanzjali lil uliedha. Madanakollu, l-Arbitru jinnota li d-Direttur Appellat naqas milli jivverifika l-korretezza tad-dikjarazzjoni magħmula mill-Appellanta fl-applikazzjoni, liema dikjarazzjoni għalkemm kienet waħda vertiera, fis-sena elfejn u ħdax (2011) id-Direttur Appellat xorta waħda seta’ faċilment jivverifika li l-Appellanta ma kienetx eliġibbli għall-benefiċċju in kwistjoni stante li d-donazzjonijiet in kwistjoni saru permezz ta’ atti pubbliċi fis-sena elfejn u għaxra (2010);

Illi għalhekk fil-waqt li l-Arbitru huwa tal-opinjoni li l-appellanta ma hijiex eliġibbli għall-pensjoni tal-età jirakkomanda lid-Direttur Appellat sabiex kwalsiasi talba għar-

*rifużjoni għandha ssir ai termini tal-**Artikolu 102(1)(ii)** tal-Kapitolu 318 tal-Liġijiet ta' Malta"*

L-Appell

6. Id-Direttur Ġenerali appellant ippreżenta r-rikors tal-appell tiegħu fl-1 ta' Diċembru, 2023, fejn qiegħed jitlob lil din il-Qorti sabiex jogħgobha tirrevoka d-deċiżjoni appellata f'dik il-parti fejn huwa gie limitat li jiformula t-talba għal rifużjoni għal sentejn biss, bl-ispejjeż kontra l-appellata. Jgħid li l-aggravju tiegħu huwa li l-Arbitru applika ħażin il-liġi għall-każ odjern.

7. L-appellata għażlet li ma tippreżentax twegiba bil-miktub.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

8. Il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkunsidra l-aggravju li qiegħed iressaq id-Direttur Ġenerali appellant, u dan filwaqt li tqis ukoll l-osservazzjonijiet tal-Arbitru kif jirrizultaw fid-deċiżjoni appellata.

9. Id-Direttur Ġenerali appellant jgħid li huwa jhossu aggravat bid-deċiżjoni appellata, fejn gie deċiż li t-talba għal rifużjoni għandha ssir skont is-subinċiż (ii) tas-subartikolu 102(1) tal-Kap. 318. Isostni li din id-deċiżjoni ma tistax tiġi kkunsidrata bħala waħda vinkolanti, għaliex l-Arbitru m'għandux il-poter li jorbot lilu fir-rigward tad-deċiżjonijiet li huwa għandu jieħu, u li jaqgħu esklussivament taħt il-poter tiegħu. Id-Direttur Ġenerali appellant jikkontendi li r-rwol tal-Arbitru huwa li jinvestiga jekk huwa kienx korrett fid-deċiżjoni tiegħu. Jissottometti li l-Arbitru tefa' l-ħtija fuqu li huwa ma sarx jaf qabel bid-donazzjonijiet in kwistjoni, u għalhekk jgħid li l-istess Arbitru qiegħed jinterpreta is-subinċiż (ii) tas-

subartikolu 102(1) tal-Kap. 318, b'mod li fejn in-nuqqas ikun wieħed tad-Dipartiment, huwa ma jkollu l-ebda dritt li jagħmel tnaqqis kif imsemmi fir-rigward ta' ħlasijiet żejda li jkunu saru qabel il-perijodu ta' sentejn minn meta jkun sar jaf bil-ħlas żejjed. Id-Direttur Ġenerali appellant jirriveva li l-interpretazzjoni tal-imsemmija dispożizzjonijiet tal-ligi giet ikkristalizzata minn din il-Qorti permezz tas-sentenza tagħha tal-5 ta' Lulju, 2023, fl-ismijiet **Carmelo Vella vs. Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali**. Jissottometti li jekk huwa kellu jeżegwixxi d-deċiżjoni appellata, tkun qiegħda isir inġustizzja mat-*taxpayer* ġenwin. Id-Direttur Ġenerali appellant jikkontendi wkoll li l-Arbitru kien inġust miegħu meta stqarr li huwa seta' faċilment jivverifika jekk l-appellata kinitx eliġibbli għall-benefiċċju in kwistjoni, għaliex id-donazzjonijiet saru permezz ta' atti pubbliċi. Spjega li fis-sena 2011 is-sistema tal-verifika ma kinitx daqstant avvanzata, u kien biss fl-2016 li daħlet fis-seħħ it-*Tax Compliance Unit*. Jgħid li dan kien ifisser li huwa kellu joqgħod fuq id-dikarazzjonijiet tal-applikant, iżda huwa wkoll l-istess applikant li huwa marbut li jgħid il-verità. Id-Direttur Ġenerali appellant jikkontendi li għalhekk l-Arbitru naqas milli jħares id-dispożizzjonijiet tal-Kap. 318, u anki li japplika l-prinċipji ta' ekwità u ġustizzja skont is-subartikolu 108(9) tal-istess ligi.

10. Il-Qorti tagħraf li d-Direttur Ġenerali appellant għandu raġun. L-Arbitru huwa marbut li jiddeċiedi skont il-parametri stabbiliti permezz tad-dispożizzjonijiet tal-Kap. 318, u mkien dawn ma jippermettu deroga minnhom kif ipprovda l-imsemmi Arbitru fid-deċiżjoni appellata. Tikkunsidra li huwa kellu kull raġun sabiex jgħid li "*id-Direttur Appellat ... seta' faċilment jivverifika li l-Appellant ma kienx eliġibbli għal benefiċċju in kwistjoni stante li d-donazzjonijiet in kwistjoni saru permezz ta' atti pubbliċi fis-sena elfejn u għaxra (2010)*", għaliex

tassew mis-sena 2016 meta skont l-istess Direttur Ġenerali appellat bdiet topera t-TCU, sad-data tad-deċiżjoni tiegħu fl-2022, kienu għaddew sitt snin. Tikkunsidra wkoll li l-applikazzjoni li kienet giet iffirmata mill-appellata, ma tagħmilx ċar li l-applikant għandu wkoll jizvela x'proprjetà huwa kellu f'ismu fil-passat, u għalhekk l-appellata hawnhekk kellha tingħata l-benefiċċju tad-dubju, dwar jekk il-każ tagħha kienx wieħed tassew ġenwin. Fi kwalunkwe każ, dejjem għandhom jiġu applikati d-dispożizzjonijiet tas-subartikolu 102(1) tal-Kap. 318.

11. Għaldaqstant, din il-Qorti ssib l-aggravju tad-Direttur Ġenerali appellant ġustifikat, u tilqgħu.

Decide

Għar-raġunijiet premissi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi dwar l-appell tad-Direttur Ġenerali appellant billi tilqgħu, u tirrevoka dik il-parti tad-deċiżjoni appellata fejn ingħad mill-Arbitru li '*...b'dana iżda li d-Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali għandu jifformula kwalsiasi talba għar-rifużjoni ai termini tal-artikolu 102 (1)(ii) tal-Kapitolu 318 tal-Liġijiet ta' Malta*', filwaqt li tikkonfermaha għall-bqija.

L-ispejjeż għandhom jinqasmu f'kwoti ndaqs bejn il-partijiet.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**